

CHEMIA

Przed próbnią maturą

Sprawdzian 3.

(poziom rozszerzony)

Czas pracy: **90 minut**

Maksymalna liczba punktów: **34**

Imię i nazwisko

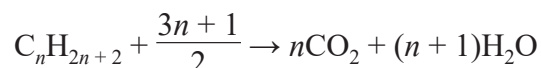
.....

Liczba punktów

Procent

Zadanie 1. (0 – 2)

Alkany ulegają całkowitemu spalaniu zgodnie z równaniem ogólnym:

Oblicz na podstawie tego równania wzór sumaryczny pewnego alkanu, jeżeli wiadomo, że do spalenia jego próbki zużyto $41,44 \text{ dm}^3$ tlenu (warunki normalne), a w wyniku reakcji powstało $7,826 \cdot 10^{23}$ czasteczek wody.

[illegible]**Zadanie 2.** (0 – 1)

Uzupełnij zdania wpisując w wy kropkowane miejsca wyrazy wybrane spośród: „wyższy”, „niższy”, „słabszy”, „silniejszy”, w odpowiedniej formie gramatycznej.

1. Alkohole mają ..... temperatury wrzenia niż węglowodory o takiej samej liczbie atomów węgla w cząsteczce.
2. Temperatury wrzenia aldehydów są ..... niż temperatury wrzenia alkoholi o takiej samej liczbie atomów węgla w cząsteczce.
3. Właściwości kwasowe alkoholi są ..... niż właściwości kwasowe fenoli.
4. Dłuższe łańcuchy węglowe sprzyjają ..... temperaturom wrzenia aldehydów, ketonów i alkoholi.

Zadanie 3. (0 – 1)

Współczynnik temperaturowy reakcji Θ jest to liczba, która informuje, ile razy wzrośnie (lub zmaleje) szybkość reakcji, gdy temperatura reagentów wzrośnie (lub zmaleje) o 10°C .

Podaj wartość współczynnika temperaturowego pewnej reakcji, jeżeli wiadomo, że po podniesieniu temperatury o 40°C jej szybkość wzrosła 81 razy.

Odpowiedź: $\Theta = \dots\dots\dots$

Zadanie 4.

Siła kwasowości kwasów i siła zasadowości zasad zależą od budowy cząsteczek tych związków. Obecność w cząsteczce grup przyciągających elektrony wzmacnia siłę właściwości kwasowych i osłabia siłę właściwości zasadowych.

Niżej podano informacje o dwóch kwasach karboksylowych.

Kwas	Stała dysocjacji kwasowej K_a
HCOOH	$1,8 \cdot 10^{-4}$
CH ₃ -COOH	$1,8 \cdot 10^{-5}$

Zadanie 4.1. (0 – 1)

W każdym z podanych niżej schematów zaznacz literę A lub B tak, aby powstały zdania prawdziwe.

1.	Atom wodoru	A. silniej	przyciąga elektrony niż grupa CH ₃ .
		B. słabiej	

2.	Amoniak jest	A. silniejszą	zasadą niż metyloamina (CH ₃ -NH ₂).
		B. słabszą	

Zadanie 4.2. (0 – 1)

Zakreśl literę P, jeżeli zdanie jest prawdziwe, lub literę F, jeżeli jest fałszywe.

1.	CH ₃ CH ₂ -NH ₂ jest silniejszą zasadą niż CH ₃ -CO-NH ₂ .	P	F
2.	Stała dysocjacji zasadowej CH ₃ COO ⁻ ma większą wartość niż stała dysocjacji zasadowej HCOO ⁻ .	P	F
3.	Jon HCOO ⁻ silniej wiąże kationy H ⁺ niż jon CH ₃ COO ⁻ .	P	F

Informacja do zadań 5 i 6.

Etanol w przemyśle otrzymuje się zazwyczaj w wyniku fermentacji alkoholowej, której ulega glukoza pod wpływem enzymów zawartych w drożdżach. Proces przebiega zgodnie z równaniem:

Stężenie wodnych roztworów alkoholu etylowego zazwyczaj podaje się w procentach objętościowych. Ten rodzaj stężenia wyraża się wzorem:

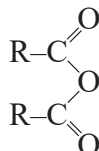
$$c_V = \frac{V_a}{V_r} \cdot 100\%$$

gdzie V_a to objętość czystego alkoholu zawartego w roztworze, a V_r to objętość roztworu.

[illegible]

[illegible]

Zadanie 13. (0 – 2)

Zmieszano $1,5 \text{ dm}^3$ roztworu H_2SO_4 o stężeniu $0,1 \text{ mol/dm}^3$ i $0,5 \text{ dm}^3$ roztworu NaOH o stężeniu $1,2 \text{ mol/dm}^3$.

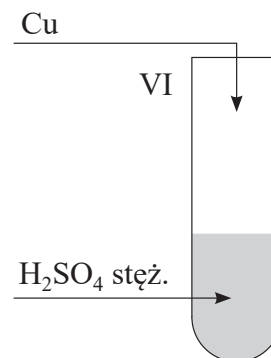
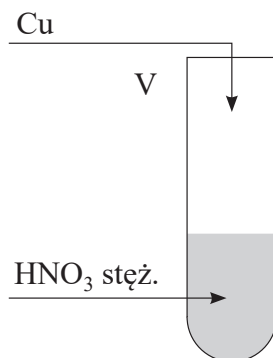
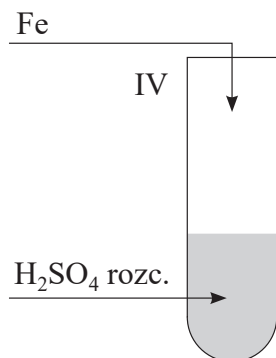
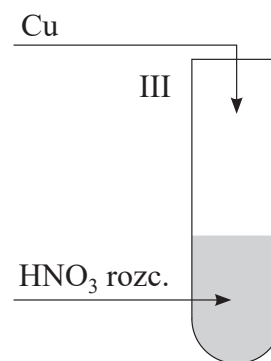
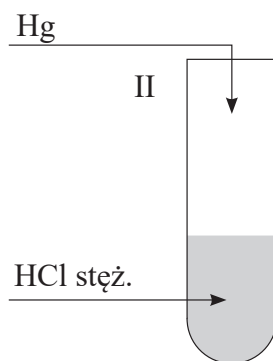
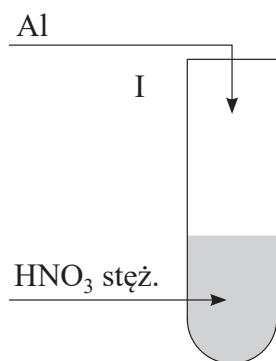
Oblicz pH otrzymanego roztworu. Wynik podaj z dokładnością do drugiego miejsca po przecinku.

Obliczenia:

Odpowiedź:

Informacja do zadań 14–16.

Poniżej przedstawiono schemat pewnego eksperymentu, którego celem było zbadanie reaktywności metali względem różnych kwasów. Reakcje prowadzone były w temperaturze pokojowej.

Zadanie 14. (0 – 2)

W drugiej kolumnie zamieszczonej niżej tabeli zapisano obserwacje towarzyszące ewentualnym reakcjom zachodzącym w probówkach.

W trzeciej kolumnie zapisz numery probówek odpowiadające tym obserwacjom.

Lp.	Obserwacja	Numer probówki
1.	Wydzielił się bezbarwny gaz, który w kontakcie z powietrzem brunatnieje.	
2.	Wydzielił się gaz, który nie reaguje z wodą.	
3.	Wydzielił się gaz, który tworzy mieszaninę wybuchową z powietrzem.	
4.	Wydzielił się gaz, który po wprowadzeniu do wody powoduje powstanie roztworu o odczynie kwasowym.	
5.	Nie zaobserwowano objawów reakcji w probówkach.	

Zadanie 15. (0 – 2)

Zapisz równanie reakcji, która zaszła w probówce III i uzgodnij jej współczynniki stosując metodę bilansu elektronowo-jonowego. W tym celu wykonaj kolejne polecenia.

Napisz równanie procesu utleniania

.....

Napisz równanie procesu redukcji

.....

Napisz zbilansowane równanie reakcji w formie cząsteczkowej

.....

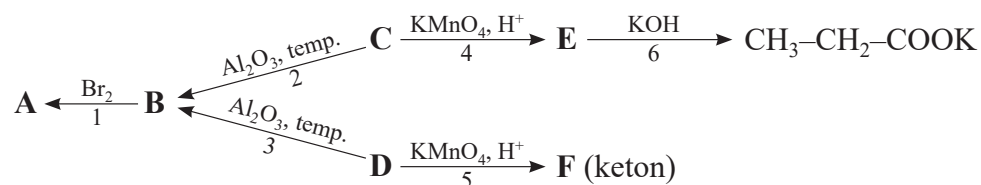
Zadanie 16. (0 – 1)

Uzupełnij tabelę wpisując do ostatniej kolumny literę P, jeżeli zdanie jest prawdziwe, lub F, jeżeli jest fałszywe.

	Zdanie	P/F
1.	W probówce II powstaje chlorek rtęci(II).	
2.	W probówce IV wydzielą się SO_2 .	
3.	W probówce I zachodzi zjawisko pasywacji.	

Informacja do zadań 17 i 18.

Niżej przedstawiono schemat ciągu przemian chemicznych:

Zadanie 17. (0 – 1)

Uzupełnij zdania podkreślając odpowiednie określenie w nawiasie, tak aby powstały zdania prawdziwe.

- A. Związek C jest alkoholem (I-rzędowym / II-rzędowym / III-rzędowym), a związek D jest alkoholem (I-rzędowym / II-rzędowym / III-rzędowym).
- B. Jednym z produktów nieorganicznych reakcji 4. i 5. jest związek [manganu(II) / manganu(IV) / manganu(VI)].
- C. Związek B (może / nie może) występować w postaci izomerów *cis-trans*.
- D. Reakcja 1. to reakcja typu (substytucji / eliminacji / addycji), która zachodzi zgodnie z mechanizmem (elektrofilowym / wolnorodnikowym / nukleofilowym).

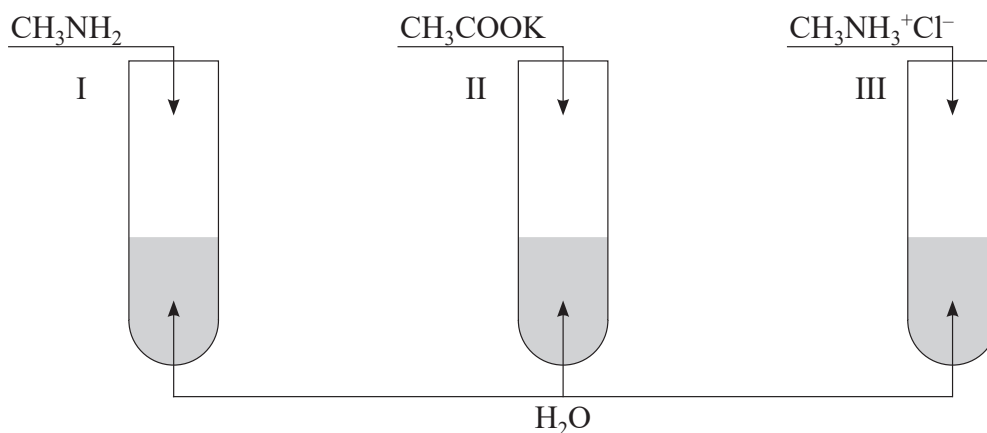
Zadanie 18. (0 – 2)

Dokonaj identyfikacji wybranych reagentów i zapisz w tabeli ich nazwy systematyczne oraz wzory grupowe.

Reagent	Nazwa	Wzór grupowy
A		
E		
F		

Zadanie 19. (0 – 2)

Przygotowano trzy roztwory, zgodnie z zamieszczonym niżej rysunkiem:

Określ barwę uniwersalnego papierka wskaźnikowego, która pojawi się po jego zanurzeniu w kolejnych roztworach. Oszacuj pH powstałych roztworów. Stosując formę jonową skróconą zapisz równanie reakcji odpowiedzialnej za powstanie odczynu roztworów w poszczególnych probówkach.

Probówka	Barwa papierka wskaźnikowego	pH < 7, pH = 7, pH > 7	Równanie reakcji
I			
II			
III			